

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-05-11

Diarienummer SMF-2023-02815

Handläggare

Frida Wallentin

Telefon: 031-365 58 64

E-post: frida.wallentin@stadsmiljo.goteborg.se

Fördelning av centrala medel för enkelt avhjälpna hinder (EAH) 2023

Förslag till beslut

I stadsmiljönämnden

Stadsmiljönämnden godkänner förslag till fördelning av medel för enkelt avhjälpna hinder.

Sammanfattning

Plan- och bygglagen fastslår att en byggnad ska vara tillgänglig och användbar för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. Hinder mot tillgänglighet till eller användbarhet av lokaler (*publika lokaler*) dit allmänheten har tillträde ska alltid avhjälpas, om hindret med hänsyn till de praktiska och ekonomiska förutsättningarna är enkelt att avhjälpas. Ett hinder mot tillgänglighet eller användbarhet på en *allmän plats* ska alltid avhjälpas, om hindret med hänsyn till de praktiska och ekonomiska förutsättningarna är enkelt att avhjälpas.

Arbetet med enkelt avhjälpna hinder kräver resurser både för inventeringsarbetet och för att åtgärda de hinder som finns. Inför 2023 har kommunfullmäktige avsatt 20 miljoner kronor för undanröjandet av enkelt avhjälpna hinder och stadsmiljöförvaltningen har uppdrag att fördela medlen.

Stadsbyggnadsförvaltningen föreslår att medlen fördelas till de förvaltningar som inkommit med äskanden enligt nedan:

Stadsbyggnadsförvaltningen: 1 000 000 kr

Idrott- och föreningsförvaltningen: 200 000 kr

Stadsmiljöförvaltningen: 18 800 000 kr

Bedömning ur ekonomisk dimension

De medel som avsatts bidrar till att enkelt avhjälpna hinder blir undanröjda och att besökaren får information om stadens publika lokalers och platsers (allmän platsmark) tillgänglighet. Medlen ökar möjligheterna för förvaltningarna att fokusera på arbetet med enkelt avhjälpna hinder. Att inte undanröja enkelt avhjälpna hinder kan innebära att staden anmäls, vitesföreläggs och krävs på högre kostnader än om hindren åtgärdats från början.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Arbetet med enkelt avhjälpna hinder bedöms ha en stor positiv inverkan på människors möjlighet till delaktighet i staden. Göteborg ska vara en tillgänglig och användbar stad för

alla. FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning har blivit svensk lag och ligger till grund för den nya funktionshinderpolitiken. Arbetet med enkelt avhjälpna hinder bidrar till ett samhälle som är inkluderande och tillgängligt vilket skapar förutsättningar för delaktighet, självständighet, jämlikhet och jämställdhet. Undanröjande av EAH är en viktig strategi i stadens ”Program för full delaktighet”.

Tillgänglighetsarbetet gagnar inte bara personer med funktionshinder utan även andra människor som av andra orsaker har svårt med exempelvis rörlighet, till exempel människor med barnvagnar, äldre eller tillfälligt skadade.

Bilagor

1. *Ansöka medel för EAH 2023* Stadsbyggnadsförvaltningens ansökan om medel
2. *Behov av medel för enkelt avhjälpna hinder 2023_ 23-04-27* Idrott- och föreningsförvaltningens ansökan om medel
3. *Stadsmiljöförvaltningens äskande om kommuncentrala medel för EAH*

Ärendet

Stadens byggnadsägande och markförvaltande bolag och förvaltningar har ansvaret för att undanröja enkelt avhjälpta hinder i stadens publika lokaler och på allmän platsmark. Arbetet med enkelt avhjälpta hinder kräver resurser både för inventeringsarbetet och för att åtgärda de hinder som finns. Inför 2023 har kommunfullmäktige avsatt 20 miljoner kronor för undanröjandet av enkelt avhjälpta hinder och stadsmiljönämnden har tilldelats ansvaret för att fördela medlen.

Beskrivning av ärendet

Plan- och bygglagen fastslår att en byggnad ska vara tillgänglig och användbar för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. Hinder mot tillgänglighet till eller användbarhet av lokaler (publika lokaler) dit allmänheten har tillträde ska alltid avhjälpas, om hindret med hänsyn till de praktiska och ekonomiska förutsättningarna är enkelt att avhjälpa. Publika lokaler är lokaler, eller delar av lokaler, dit allmänheten har tillträde och kan vara både offentliga och privat ägda lokaler.

Ett hinder mot tillgänglighet eller användbarhet på en allmän plats ska alltid avhjälpas, om hindret med hänsyn till de praktiska och ekonomiska förutsättningarna är enkelt att avhjälpa. Allmänna platser kan exempelvis vara en gata, ett torg eller en park och är angiven som allmän plats i detaljplanen.

Boverkets definition av vad enkelt avhjälpta hinder kan vara är bland annat; mindre nivåskillnader, höga trösklar, tunga dörrar, dålig belysning, dålig ljudmiljö, bristande kontrastmarkeringar, bristande skyltning, avsaknad av ledstänger och bristande utformning av balansstöd.

Staden har som fastighetsägare ansvaret att undanröja enkelt avhjälpta hinder i stadens publika lokaler och på allmän platsmark. Sedan början av 2000-talet bedrivs i staden ett arbete att inventera publika lokaler och delar av den allmänna platsmarken för att identifiera enkelt avhjälpta hinder, åtgärda dessa och informera allmänheten om tillgänglighetsnivån via tillgänglighetsdatabasen (TD) (www.T-D.se). Efter utförd inventering tas åtgärdsrapporter fram (från TD). Undanröjandet av hinder kan därefter genomföras direkt eller planeras in i byggnadens ordinarie underhållsplan.

Förutsättningarna för inventering och undanröjandet av enkelt avhjälpta hinder skiljer sig åt mellan lokaler och allmän platsmark. TD är i första hand ett verktyg för inventering av lokaler vilket gör att inventeringen av allmän platsmark i verktyget blir lite mer komplicerat. Vidareutveckling för att anpassa TD till allmän platsmark pågår. Även finansiering av undanröjandet skiljer sig åt. För lokalerna finansieras undanröjandet av EAH på samma sätt som för ordinarie underhåll medan det för allmän platsmark inte finns möjlighet att finansiera åtgärderna via hyresintäkter.

Stadens byggnadsägare och markförvaltare

De förvaltningar inom staden som förvaltar publika lokaler är stadsfastighetsförvaltningen och idrotts- och föreningsförvaltningen. Stadens allmänna platsmark förvaltas av park- och naturförvaltningen och trafikkontoret. Stadsbyggnadsförvaltningen har ansvaret för tillsyn av ärenden som rör enkelt avhjälpta hinder i publika lokaler.

Fördelning av medel för EAH 2023

För 2023 finns 20 miljoner i kommunfullmäktiges budget avsatta för undanröjandet av enkelt avhjälpna hinder. Stadsmiljönämnden tilldelades uppdraget att fördela medlen. De kriterier som har använts för fördelningen är samma kriterier som användes av dåvarande fastighetsnämnden när fördelningen av kommuncentrala medel för enkelt avhjälpna hinder var deras uppdrag. Kriterierna fastställdes på fastighetsnämnd 3 februari 2020.

- Medlen ska fördelas för undanröjandet av EAH på frekvent använd allmän platsmark där det ger störst effekt för stadens invånare och besökare.
- Medlen kan finansiera inventerings- och publiceringsarbete i TD-verktyget.
- Medlen kan även finansiera strategiskt EAH-arbete och arbete som syftar till att utveckla rutiner och andra förbättringsarbeten för att minimera uppkomsten av nya EAH.

Inkomna äskanden

De byggnadsägande och markförvaltande förvaltningarna i staden, samt stadsbyggnadsförvaltningen som ansvarar för tillsyn av EAH informerades i april om möjligheten att ta del av de avsatta medlen för enkelt avhjälpna hinder. De uppmanades att skicka sina äskanden till stadsmiljöförvaltningen. Följande äskanden har inkommit till stadsmiljöförvaltningen.

Stadsbyggnadsförvaltningen

Äskande

Stadsbyggnadsförvaltningen ansöker om medel för att utveckla, effektivisera och kvalitetssäkra rutiner och verktyg för att skapa bättre framdrift inom tillsynsärendena för enkelt avhjälpna hinder. De ansöker även om medel för att kunna göra informationsinsatser om enkelt avhjälpna hinder till näringsidkare. Totalt ansöker stadsbyggnadsförvaltningen om att få ta del av 1 000 tkr av centrala medel för EAH.

Bedömning

Tillsynsarbetet för enkelt avhjälpna hinder är svårbedömt och tidskrävande och kräver väl fungerande verktyg och rutiner. Information till näringsidkare bedöms ha stor påverkan på Göteborgarnas vardag.

Idrott- och föreningsförvaltningen

Äskande

Idrott- och föreningsförvaltningen ansöker om 200 tkr för att uppdatera inventeringar och publiceringar i TD. Åtgärdandet av hindren finansieras genom hyresintäkter.

Bedömning

Vid förändringar i en anläggning krävs en ny inventering och ny publicering i TD. TD är ett viktigt verktyg för besökare till publika lokaler om tillgängligheten att hålla den aktuell bidrar därför stort till att öka tillgängligheten till förvaltningens publika lokaler.

Plan- och bygglagen fastslår att en byggnad ska vara tillgänglig och användbar för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. Hinder mot tillgänglighet till eller användbarhet av lokaler (publika lokaler) dit allmänheten har tillträde ska alltid avhjälpas, om hindret med hänsyn till de praktiska och ekonomiska förutsättningarna är

enkelt att avhjälpa. Publika lokaler är lokaler, eller delar av lokaler, dit allmänheten har tillträde och kan vara både offentliga och privat ägda lokaler.

Ett hinder mot tillgänglighet eller användbarhet på en allmän plats ska alltid avhjälpas, om hindret med hänsyn till de praktiska och ekonomiska förutsättningarna är enkelt att avhjälpa. Allmänna platser kan exempelvis vara en gata, ett torg eller en park och är angiven som allmän plats i detaljplanen.

Boverkets definition av vad enkelt avhjälpda hinder kan vara är bland annat; mindre nivåskillnader, höga trösklar, tunga dörrar, dålig belysning, dålig ljudmiljö, bristande kontrastmarkeringar, bristande skyltning, avsaknad av ledstänger och bristande utformning av balansstöd.

Staden har som fastighetsägare ansvaret att undanröja enkelt avhjälpda hinder i stadens publika lokaler och på allmän platsmark. Sedan början av 2000-talet bedrivs i staden ett arbete att inventera publika lokaler och delar av den allmänna platsmarken för att identifiera enkelt avhjälpda hinder, åtgärda dessa och informera allmänheten om tillgänglighetsnivån via tillgänglighetsdatabasen (TD) (www.T-D.se). Efter utförd inventering tas åtgärdsrapporter fram (från TD). Undanröjandet av hinder kan därefter genomföras direkt eller planeras in i byggnadens ordinarie underhållsplan.

Förutsättningarna för inventering och undanröjandet av enkelt avhjälpda hinder skiljer sig åt mellan lokaler och allmän platsmark. TD är i första hand ett verktyg för inventering av lokaler vilket gör att inventeringen av allmän platsmark i verktyget blir lite mer komplicerat. Vidareutveckling för att anpassa TD till allmän platsmark pågår. Även finansiering av undanröjandet skiljer sig åt. För lokalerna finansieras undanröjandet av EAH på samma sätt som för ordinarie underhåll medan det för allmän platsmark inte finns möjlighet att finansiera åtgärderna via hyresintäkter.

Stadens byggnadsägare och markförvaltare

De förvaltningar inom staden som förvaltar publika lokaler är stadsfastighetsförvaltningen och idrotts- och föreningsförvaltningen. Stadens allmänna platsmark förvaltas av park- och naturförvaltningen och trafikkontoret. Stadsbyggnadsförvaltningen har ansvaret för tillsyn av ärenden som rör enkelt avhjälpda hinder i publika lokaler.

Fördelning av medel för EAH 2023

För 2023 finns 20 miljoner i kommunfullmäktiges budget avsatta för undanröjandet av enkelt avhjälpda hinder. Stadsmiljönämnden tilldelades uppdraget att fördela medlen. De kriterier som har använts för fördelningen är samma kriterier som användes av dåvarande fastighetsnämnden när fördelningen av kommuncentrala medel för enkelt avhjälpda hinder var deras uppdrag. Kriterierna fastställdes på fastighetsnämnd 3 februari 2020.

- Medlen ska fördelas för undanröjandet av EAH på frekvent använd allmän platsmark där det ger störst effekt för stadens invånare och besökare.
- Medlen kan finansiera inventerings- och publiceringsarbete i TD-verktyget.
- Medlen kan även finansiera strategiskt EAH-arbete och arbete som syftar till att utveckla rutiner och andra förbättringsarbeten för att minimera uppkomsten av nya EAH.

Inkomna äskanden

De byggnadsägande och markförvaltande förvaltningarna i staden, samt stadsbyggnadsförvaltningen som ansvarar för tillsyn av EAH informerades i april om möjligheten att ta del av de avsatta medlen för enkelt avhjälpna hinder. De uppmanades att skicka sina äskanden till stadsmiljöförvaltningen. Följande äskanden har inkommit till stadsmiljöförvaltningen.

Stadsbyggnadsförvaltningen

Äskande

Stadsbyggnadsförvaltningen ansöker om medel för att utveckla, effektivisera och kvalitetssäkra rutiner och verktyg för att skapa bättre framdrift inom tillsynsärendena för enkelt avhjälpna hinder. De ansöker även om medel för att kunna göra informationsinsatser om enkelt avhjälpna hinder till näringsidkare. Totalt ansöker stadsbyggnadsförvaltningen om att få ta del av 1 000 tkr av centrala medel för EAH.

Bedömning

Tillsynsarbetet för enkelt avhjälpna hinder är svårbedömt och tidskrävande och kräver väl fungerande verktyg och rutiner. Information till näringsidkare bedöms ha stor påverkan på Göteborgarnas vardag.

Idrott- och föreningsförvaltningen

Äskande

Idrott- och föreningsförvaltningen ansöker om 200 000 kr för att uppdatera inventeringar och publiceringar i TD. Åtgärdandet av hindren finansieras genom hyresintäkter.

Bedömning

Vid förändringar i en anläggning krävs en ny inventering och ny publicering i TD. TD är ett viktigt verktyg för besökare till publika lokaler om tillgängligheten att hålla den aktuell bidrar därför stort till att öka tillgängligheten till förvaltningens publika lokaler.

Stadsmiljöförvaltningen

Stadsmiljöförvaltningen ansvarar för förvaltningen av stadens allmänna platsmark. Arbetet med enkelt avhjälpna hinder är därför både omfattande och varierat. Förvaltningen har äskat om medel för åtgärdande av hinder inom parker och naturområden bland annat genom att förbättra gångstråk, skapa vilplatser och att tillgängliggöra specifika anläggningar. Inom området gator och gångvägar vill förvaltningen åtgärda hinder mellan viktiga gångstråk och hållplatser för kollektivtrafik. Förvaltningen har vidare äskat medel för att åtgärda EAH till uteserveringar.

I ”Åtgärdsförslag för budget i balans stadsmiljönämnden 2023” beskriver stadsmiljöförvaltningen att ett förslag till åtgärd är att använda delar av de kommuncentralt avsatta medlen för arbetet med enkelt avhjälpna hinder till skötsel- och underhållsåtgärder som gör att andra besparingsförslag inte får så stor negativ effekt på personer med funktionshinder.

Ur Bilaga 1 Åtgärdsförslag till Tjänsteutlåtandet Åtgärdsförslag för budget i balans stadsmiljönämnden 2023 diarienummer SMF-2023-03365:

”Bakgrund/beskrivning av verksamhet

Det finns 20 miljoner kronor centralt avsatta medel för enkelt avhjälpna hinder som stadsmiljönämnden genom beslut kan avropa, för fördelning till de nämnder som nominerar förslag om åtgärder. Förvaltningen ser att 10 miljoner kan riktas till åtgärder avseende hinder som uppstår på grund av mindre skötsel och underhållsåtgärder så att personer med funktionsvariationer inte drabbas av tillkommande hinder i stadsmiljön.

Risker och konsekvenser

På kort sikt kan förvaltningen prioritera att genomföra åtgärder som annars hade påverkat tillgängligheten. Påverkar stadens långsiktiga ambition avseende att undanröja enkelt avhjälpna hinder. Förvaltningen bedömer att det inom Stadsmiljöförvaltningen inte kommer att vara möjligt att identifiera och genomföra nya åtgärder för enkelt avhjälpna hinder med de samlade besparingsåtgärder som föreslås i handlingsplanen, då utredningskapaciteten begränsas. Staden kommer då inte att arbeta upp den särskilt avsatta budgetposten under året.”

Förslag till fördelning

Av inkomna äskanden föreslår stadsmiljöförvaltningen att de centralt avsatta medlen för EAH fördelas enligt nedanstående tabell.

Förvaltning	Äskade medel (kr)	Förslag till beslut (kr)
Stadsbyggnadsförvaltningen	1 000 000	1 000 000
Idrotts- och föreningsförvaltningen	200 000	200 000
Stadsmiljöförvaltningen	10 000 000	18 800 000
Summa	11 200 000	20 000 000

Tabell 1 - Sammanfattning äskade och förslag till fördelning av medel för 2023

Stadsmiljöförvaltningen tilldelas 8,8 mnkr av de medel de äskat om. Samt utöver detta 10 mnkr för att använda enligt ”Tjänsteutlåtandet: Åtgärdsförslag för budget i balans stadsmiljönämnden 2023 diarienummer SMF-2023-03365”

En redovisning kring medlens användande ska rapporteras i respektive förvaltnings årsrapport för 2023. Medel som inte används under 2023 ska åter till kommunstyrelsen.

Förvaltningens/bolagets bedömning

Förslaget till fördelning av medel bedöms möjliggöra att inventering och undanröjande av enkelt avhjälpna hinder i stadens publika lokaler och på allmän platsmark kan utföras.

Handläggarens namn

Chefens namn

Frida Wallentin

Kerstin Elias

Planerare

Avdelningschef, planering och investering